

O'zbekiston adabiyoti va san'ati



1956-yil 4-yanvardan chiqq boshlagan

ADABIY-BADIIY, MA'NAVIIY-MA'RIFIY, IJTIMOIIY GAZETA

2021-yil 15-yanvar / № 3 (4610)

Таъкидлаш керакки, миллий армиямизнинг куч-қудрати азму шижоатли ва ҳар ишда етук салоҳиятли ҳарбий хизматчиларимизнинг, бағрикенг ва олижаноб халқимизнинг бирлиги ва ҳамжиҳатлигидадир.

Шавкат МИРЗИЁЕВ

МИЛЛИЙ АРМИЯМИЗНИНГ ҚУДРАТИ

Ҳар қандай давлатнинг мустақиллиги, халқининг эрки унинг ўз армияси, Қуролли Кучлари томонидан ҳимоя қилиниши керак. Зеро, ўз истиқлоли ва озодлигининг қадрини билмайдиган, уни ҳимоя қилолмайдиган, бунга куч-қурби етмайдиган миллат ҳеч қачон эркин яшай олмайди, кимгадир итмоат этишига, бўйин эгишига мажбур бўлади. Аксинча, ўз мустақиллигини, тинчлигини асрай олган давлатгина барқарор ривожланади, тинчлик, хотиржамлик, осойишталик қарор топган мамлакат гуллаб-яшнайдир. Биз келажаги буюк давлат қуришни ўз олдимизга улуг мақсад қилиб қўйган эканмиз, бунинг учун, биринчи навбатда, мамлакатимиз мудофаасини мустаҳкамлашга катта эътибор қаратишимиз табиийдир.

Жамиятимизда олиб борилаётган туб ислохотлар, шубҳасиз, Қуролли Кучларимизга ҳам тааллуқли. Ўзбекистон Республикаси Президенти, Қуролли Кучлар Олий Бош Қўмондонни Шавкат Мирзиёев раҳбарлигида бу соҳада ҳам тизимли ислохотлар амалга оширилмоқда.

Таъкидлаш лозимки, тизимда ба-жариллаётган ишлар хозирда ўзининг ижобий натижасини бермоқда. Ҳар-

бий соҳада халқаро ҳамкорлик микёси, ўзаро ишонч ва тажриба алмашиш кўлами кенгайди, Қуролли Кучларнинг жанговар шайлиги ва тайёргарлиги даражаси янги сифат босқичига кўтарилди. Кадрлар тайёрлаш тизими тубдан янгиланди. Жойларда ҳарбий-маъмурий секторлар жорий этилди. Моддий-техник база янгиланди, армиянинг замонавий қуроллар билан таъминланиши, ҳарбий хизматчилар-

нинг ижтимоий ҳимояси, энг муҳими, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси тизими юксак поғонага олиб чиқилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев жорий йилнинг 11 январь куни Жиззах вилоятига ташриф буюрди. Давлатимиз раҳбари дастлаб Марказий ҳарбий округнинг артиллерия бригадасини бориб кўрди.



«ЎТКАН КУНЛАР» – ЎЗБЕК ХАЛҚИНИНГ МАДАНИЯТИ, ҚАДРИЯТИ ВА УРФ-ОДАТЛАРИ ТЎҒРИСИДА БИЛМОҚЧИ БЎЛГАНЛАР УЧУН БЕБАҲО МАДАНИЙ МАНБА – GERMANYA НАШРИ

Германиянинг “Usbekistan Online” (Мюнхен) ахборот портали саҳифаларида Ўзбекистон тарихи, маданияти, адабиёти ва замонавий тараққиётиса оид туркум материаллар мунтазам тарзда чоп этиб келинмоқда.

Яқинда нашр буюк ўзбек ёзувчиси Абдулла Қодирий ижоди ва адабий мероси, жумладан, “Ўткан кунлар” романи ҳақидаги мақолани ўқувчилар эътиборига тақдим этди. Унда мазкур асар ўзбек мумтоз адабиётининг энг эрқин дурдоналаридан бири экани таъкидланган.

Онлайн-портал муаллифи Герхард Биркл адибнинг ҳаёти ва ижоди ҳақида маълумотлар келтирган. “Абдулла Қодирий – буюк ўзбек ёзувчиси, публицист, тилшунос, таржимон, “Ўтган кунлар”, “Меҳробдан чаён”, “Обид кетмон” ва бошқа кўплаб ўлмас асарлар муаллифи”, деб ёзади у.

Муаллиф Абдулла Қодирий 1919-1925 йиллар мобайнида турли газеталарда уч юздан ортик мақола эълон қилгани, 1923 йил «Муштум» сатирик журнаliga асос солгани ва ушбу нашрда узок йиллар давомида фаол яратган ҳақида маълумотлар келтирган.

Материалда ўзбек адиби араб, форс ва рус тилларини яхши билгани, таникли хорижий ёзувчиларнинг асарларини ўзбек тилига таржима қилгани қайд этилган.

Мақоланинг асосий қисми “Ўткан кунлар” романига бағишланган. “Бошқа бирон бир адабий асар Абдулла Қодирий каламига мансуб «Ўтган кунлар» романи сингари ўзбек халқининг калбидан чуқур жой олмаган бўлса керак. Ўзбек тилида битилган биринчи роман нафақат Ўзбекистонда, балки ундан ташқарида ҳам машҳур. У эрта ўзбек реализмига мансуб дурдона асардир”, деб ёзади муаллиф.

1926 йил биринчи марта нашр этилган роман адабий танқидчилар томонидан жуда яхши кутиб олинган. Афсуски, Абдулла Қодирий 1938 йил Сталин репрессияси қурбонига айланди. Биринчи ўзбек жадидчиларига мансуб адибнинг номи 1956 йил тўла оқланди. Орадан икки йил ўтиб, яъни 1958 йили “Ўткан кунлар” романи 90 минг нусхада қайта нашр этилди.

Роман юлдузлар тақдирларини ўзаро боғлаб қўйган икки ёш қалб муҳаббати ҳақида ҳикоя қилади, деб фикр юрғатади немис журналисти. Ёзувчи XIX асрдаги Қўқон хонлигининг зиддиятларга тўла қарама-қарши ички дунёсини, ўша давр муаммоларини бадиий маҳорат билан ёритган. Муаллиф асосий қаҳрамонлар — Отабек ва Қумушнинг фожеали тақдир



орқали жамият ҳаётининг ҳақиқий аҳволини очиб берган.

“Отабек образи Абдулла Қодирий дунёқарашини эркин ифодалаган. Роман бош қаҳрамони Қўқон хонлигидаги ички кураш ва коррупция, маҳаллий аҳолининг диний ақидаларга берилиб кетганининг гувоҳи бўлади, — деб ёзади немис ахборот ресурси. — Чуқур зехни, ақл-заковати ва иқтидори билан машҳур бўлган Абдулла Қодирий XIX аср ўрғаларидаги Туркистон ўлкасида истиқомат қилган жамиятнинг ҳақиқий руҳини ақс эттирган. “Ўткан кунлар” романи ўзбек халқи тарихидаги энг муҳим даврлардан бирини камраб олган. Роман ўзбек халқининг маданияти, қадрияти ва урф-одатлари тўғрисида билмоқчи бўлганлар учун бебаҳо маданий манба сифатида катта аҳамиятга эга”.

“Ўзбекистон салмокли иқтисодий ва сармоявий имкониятларга бой давлат. Бироқ мамлакатнинг тарихи, маданияти ва адабиёти ўз кўлами билан янада юксак мавқега эга эканини таъкидлаш лозим”, — деб хулоса қилади Г.Биркл.

“Дунё” АА.

Берлин

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси 2021 йил давомида хайрли ишларни режалаштирган: юртимизда яшаб, ижод қилган ёзувчи-шоирларнинг уй-музейлари, улар тузилган қишлоқлар, маҳаллалар, адибларимиз номидаги ижод мактабларига оммавий ахборот воситалари ходимлари, ижодкорларни саёҳатга чорлапти. Илк саёҳат — Ўзбекистон халқ ёзувчиси, академик Ойбекнинг уй-музеи бўлди.

УЛУҒ АДИБ УЙ-МУЗЕЙИДА

2021 йилнинг 11 январь санаси. Пойтахтимиздаги Ифтихор 1-тор кўчасида жойлашган 26-уй. Бола-хонали, гиштли хонадон. Нақшли ёғоч дарвоза табақалари ланг очик. Ойбек таваллудининг 116 йиллиги муносабати билан бу ерга оммавий ахборот воситалари ходимлари, ёзувчилар, шоирлар, адабиётшунослар бирин-кетин кириб келмоқда.

Ичкарида турли ўқув юрларининг талабалари экспонатларни томоша қилишаётир. Академик Наим Каримов, Ўзбекистон халқ хофизини Қасан Ражабий, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раисининг ўринбосарлари Нодир Жонузок, Гайрат Мажид, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзолари Баҳодир Қобул, Муҳиддин Абдусамад, Жавлон Жовлиев ва бир қанча меҳмонлар катнашган учрашувда адиб Ойбек илик сўзлар билан хотирланди.

Уй-музей кўчасидан озрок юрганда Ўзбекистон халқ шоири Миртемир домланинг уйлари бор, — дейди академик Наим Каримов. — Одатда машинада юрадиган одам бу тор кўчадан эмас, нарғдаги катта кўчадан уйига келади. Лекин биз қачон Миртемир домла билан у кишининг уйига борадиган бўлсак, кишми, кузми, бизни мана шу кўчадан бошлардилар. Ойбекнинг уйи тўғрисида келганда эшикка таъзим қилиб, кейин ўтарди. Ўша даврдаги ёзувчилар учун Ойбек домла авлиёга ўхшаган бир инсон эдилар.

Буюк сиймослар яшаган манзил-макон азал-азалдан халқнинг соғиниб борадиган, зиёратга шошадиган жойларидан саналиб келган. Шоир Миртемирнинг бу таъзимни замондош ёзувчига меҳри, ижодкор руҳига эхтироми эди.



МУНОСАБАТ

САЛОМАТЛИК – ИШОНЧ ВА ҲАРАКАТ ДЕМАКДИР

Президент Шавкат Мирзиёев Олий Мажлисга йўллаган Муҳожаатнома-масида 2021 йилни мамлакатимизда “Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили” деб номлаш ва бу йўналишларда кенг қамровли давлат дастурини ишлаб чиқиш таклифини киритгани биз шифокорларга катта рағбат бағишлади ва ўз фаолиятимизни атрофлича қайта кўриб чиқишга ундади. Олдимизда турган долзарб вазифалар, аввало, тиббиёт соҳасини замонавий илм-фан ютуқлари даражасида ташкил этиши бўлса, иккинчидан, ёш мутахассислар билан ишлаш, уларни қўллаб-қувватлаш ҳам, ёшларнинг соғлигини сақлаш ҳам эътиборимизда бўлиши керак. Бу борада давлатимиз томонидан тиббиёт ходимларининг иш шароитини, соғлиқни сақлаш муассасаларининг моддий-техник базасини такомиллаштиришга эътибор қучайди.



Жумладан, 2021 йилда мамлакат микёсида кўшимча 23 мингта яқин шифо ўринларини яратиш, 15 турдаги дори воситалари захирасини яратиш, 100 та кислород станцияларини ўрнатиш, замонавий тиббий асбоб-ускуналар, вакциналар харид қилиш ва коронавирусга қарши курашиш тадбирлари учун маблағлар ажратилиши режалаштирилди.

Барча тиббиёт масканлари қатори Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси қошидаги поликлиника шифокорларидан ҳам ижодкорлар соғлигини сақлаш борасида фаол ишлашлари талаб этилади. Маълумки, пандемия даврида айрим ижодкорларимиз ҳам коронавирус касаллигига чалинди. Айни пайтда бу касалликни бартараф этиш ва олдини олишга қаратилган ишлар изчил давом эттирилмоқда. Ижодкорларимиз соғлиқдан тез-тез хабар олиб, ўз вақтида тиббий кўриқдан ўтказиб, тегишли тавсиялар берилмоқда. Касалликнинг олдини олиш ҳамда асоратларини даволаш мақсадида тиббий муолажалар олиб берилмоқда.



